

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

1 Temmuz 2005'te yürürlüğe giren ve engelli bireylerin toplumun diğer bireyelerine eşitlendirilecektir hükmü taşıyan Engelliler Kanunu bugün etkin bir biçimde uygulanmamaktadır. Maalesef yaşamları görmezden gelinen engelli yurttaşların haklarının tanınip korunması için var olan yasalar hayata geçirilmediğinden birçok engelli yurttaş istihdamdan, eğitime, tedavi hizmetlerinden ulaşım ve iletişime kadar birçok hizmete erişememektedir. Yapılması gereken rehabilitasyon merkezlerinin, okulların, belediyelerin ve diğer kamu kurumlarının engelli yurttaşların ihtiyaçlarına göre hizmet verecek bir biçimde dizayn edilmesidir. Yaşanan sorunların tespiti, sorunların çözümü ve engelli yurttaşların mağduriyetlerinin giderilmesi amacıyla; Anayasa'nın 98 inci, İçtüzüğün 104 ve 105 inci maddeleri uyarınca, bir Meclis Araştırması açılması için gereğini arz ederiz. 02.12.2022

Oya ERSOY

İstanbul Milletvekili

5378 sayılı Engelliler Kanunu "Engellilerin temel hak ve özgürlüklerden faydalanmasını teşvik ve temin ederek ve doğuştan sahip oldukları onura saygıyı güçlendirerek toplumsal hayata diğer bireylerle eşit koşullarda tam ve etkin katılımlarının sağlanması ve engelliliği önleyici tedbirlerin alınması için gerekli düzenlemelerin yapılmasını sağlamaktır" şeklinde tanımlanmaktadır. Kanunda açıkça ifade edilmesine rağmen engelli yurttaşlara yönelik birçok düzenleme kâğıt üzerinde kalmış eğitim, barınma, sağlık, sosyal güvenlik ve istihdam gibi konulardaki sorunlarına kalıcı çözümler getirilmemiştir. Temel yasal hakların dışında engelli yurttaşların toplumun bir parçası haline gelmesine olanak tanıyacak toplumsal tedbirler de alınmamıştır.

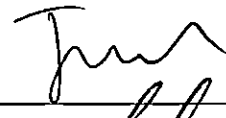
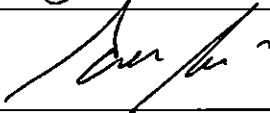
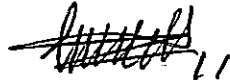
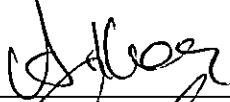
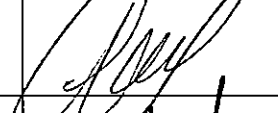
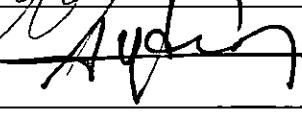
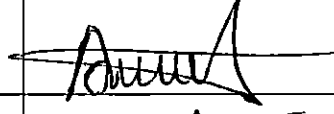
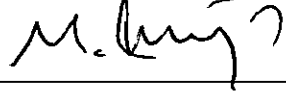
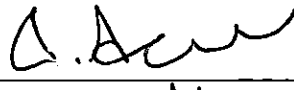
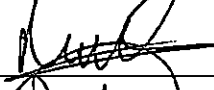
Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı tarafından açıklanan Engelli İstatistik Bülteni 2022 Ağustos ayı raporuna göre ülkede toplam engelli yurttaş sayısı 2 milyon 511 bin 950 olarak açıklanmıştır. Engelli yurttaş istihdamı konusunda yerel ve genel idareler ayrımcı bir tutum içerisinde. Engellilerin mesleki yetilerini kısıtlayan, engelli istihdamını yük olarak gören yaklaşımlar ayrımcılık olarak kabul edilmeli ve bu yönde çalışmalar yapılmalıdır. Engelli bireylerin üretime dahil olabileceği alanlar yaratılmalı, bu noktada yerel yönetimler

kolaylaştırıcı ve alan açıcı bir rol üstlenmelidir. İstihdam konusunda geline yer hiç de iç açıcı değildir. TÜİK Temmuz 2022 verilerine göre engelli yurttaşların işgücüne katılma oranı erkeklerde yüzde 35,4, kadınlarda ise yüzde 12,5 olarak açıklanmıştır. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'nın verilerine göre 2021 yılında sadece 355 engelli yurttaş kamuda işe yerleştirilmiştir.

Engelli yurttaşların yaşadığı diğer bir sorunda birçok hizmete erişebilirliklerinin olmamasıdır. Erişilebilirlik sorunu bir bütün olarak çözülmeden engelli bireylerin sosyal yaşama katılımı hep kısıtlı kalacaktır. Bina giriş-çıkışları, yollar, kaldırımlar, geçitler, taşıtlar, toplu taşıtlar, ikaz sistemleri (sesli-sensörlü), park ve otopark alanları, trafik ışıkları, asansörler, lavabo/WC'ler engelli yaşamını da kapsayacak şekilde "evrensel tasarım esas alınarak" inşa edilmelidir. Bu inşa sürecinde yerel yönetimlerin engelli hakları mücadelesini gören yerden bir politika üretmesi sağlanmalıdır. Kamu Emekçileri Konfederasyonu (KESK), "Engellilere Yönelik Ayrımcılık" araştırması gerçekleştirmiştir. Araştırma sonuçlarına göre iş yerlerinin yüzde 59'unda engelli otoparkı yok. Yüzde 41'inde engellilerin kullanımına uygun tuvalet yok. Yüzde 55'inde engelli erişimine uygun asansör yok. Yüzde 38'inde giriş ve çıkışlarda uygun rampa yok. Yüzde 76'sında engellilere uyumlu servis aracı yok.

Kasım ayı açlık sınırı 7.785 TL yoksulluk sınırı ise 25.365 TL olmuştur. 2022 yılı için engelli maaşları ise yüzde 40-69 oranlarında engelliliği bulunan yurttaşlar için aylık 1124 lira, yüzde 70 ve üzerinde engellilik oranı olanlar için ise aylık 1687 lira, engelli yakını aylığı ise 1124 lira olarak belirlenmiştir. Başta gıda olmak üzere temel mal ve hizmetlerde devam eden fiyat artışlarının karşısında verilen bu maaşlar ile yurttaşlar insanca bir yaşam içinde hayatlarını sürdüremeyeceklerdir.

Ülkede engelli yurttaşların eğitime ulaşma hakları da oldukça sınırlıdır. OECD ülkelerinde iş gücü nüfusunda düşük eğitilmiş (ortaokul ve öncesi) bireylerin nüfusa oranı engelliler için yaklaşık %40 iken, bu oran engelli olmayan bireyler için yaklaşık %20'dir. Avrupa Birliği ülkelerinde ilkokuldan sonra engelli bireylerin okulu bırakma oranı %25 iken bu oran Türkiye'de %60'dır. 30-34 yaş arası engellilerin yüksek öğrenimi tamamlama oranı AB'de %22.1 iken bu oran Türkiye'de yüzde 6.8'dir. Bu ülkede engelli yurttaşların sağlık, eğitim, sosyal güvenlik ve istihdam hakları verilmediğinden yurttaşlar sosyal yardımlara muhtaç bir yaşam sürmektedir. Engelli bireylerin üretime dahil olabileceği alanlar yaratılarak yeteneklerine göre ayrımcılığa maruz kalmadan istihdam edilmelidir. Engelli olan yurttaşların eve kapatılarak yaşamalarını sağlamak yerine sosyal hayatın içerisinde var olmalarını sağlayacak politikaların hayata geçirilmesi gerekir.

1	TULAY HATIMOĞULLARI ORUÇ	ADANA	
2	NURAN İMİR	ŞIRNAK	
3	GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT	MUŞ	
4	ALİCAN ÖNLÜ	TUNCELİ	
5	REMZİYE TOSUN	DİYARBAKIR	
6	ABDULLAH KOÇ	AĞRI	
7	ÖMER ÖCALAN	ŞANLIURFA	
8	ERDAL AYDEMİR	BİNGÖL	
9	HASAN ÖZGÜNEŞ	ŞIRNAK	
10	ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU	KOCAELİ	
11	AYŞE SÜRÜCÜ	ŞANLIURFA	
12	MURAT SARISAÇ	VAN	
13	ŞEVİN COŞKUN	MUŞ	
14	AYŞE ACAR BAŞARAN	BATMAN	
15	KEMAL BÜLBÜL	ANTALYA	
16	MURAT ÇEPNİ	İZMİR	
17	EBRÜ GÜNAY	MARDİN	
18	NUSRETTİN MAÇIN	ŞANLIURFA	
19	DİLŞAT CANBAZ KAYA	İSTANBUL	